

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.256/2018/9.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Bajnok István előadó bíró

. Tibold Ágnes bíró

A felperes:

Az alperes:

Az alperes képviselője: Bugya Ügyvédi Iroda ügyintéző: Dr. Bugya József ügyvéd

A per tárgya: szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat

száma: Szegedi Ítéltábla, Pf.II.20.545/2017/4. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma: Szolnoki Törvényszék, 6.P.21.203/2016/18. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal érintett rendelkezését hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét e részében is helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) másodfokú perköltséget, és 82.700 (nyolcvankettőezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2008. június 12-én a felperes mint adós és zálogkötelezett és az alperes mint hitelező és zálogjogosult deviza alapú kölcsönszerződést és zálogszerződést kötött.
- [2] A kölcsönszerződés 4. pont 1. bekezdése többek között az alábbi rendelkezést tartalmazta:
„Az Adós tudomásul veszi, hogy a terhére fennálló kölcsön- és járuléktartozás tekintetében a Banknál vezetett számlái, és a Bank vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői okiratba foglalt Bank részéről tett nyilatkozatot, vagy közjegyzői ténytanúsítványt elfogadja a terhére fennálló kölcsön- és járuléktartozás közokirati tanúsításaként, továbbá az Adós aláveti magát annak, hogy a terhére fennálló kölcsön- és egyéb járuléktartozás mértékét, esetleges

végrehajtási eljárás kezdeményezésének esetére is a Bank felkérésére a fenti módon közjegyző tanúsítsa."

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [3] A felperes módosított keresetében a kölcsönszerződés 4. pontjának fenti kikötése, valamint a zálogszerződés 7. pontjában foglalt kikötés érvénytelenségének megállapítását kérte azok tisztességtelensége miatt a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése, a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontjára hivatkozással.
- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Határozatát - a kölcsönszerződés keresettel támadott 4. pontját illetően - azzal indokolta, hogy az nem ütközik a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjába, mert a támadott kikötés nem az alperes szerződésszerű teljesítésének megállapítására vonatkozik, és a bizonyítási terhet sem változtatja meg a fogyasztó hátrányára.
- [6] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és megállapította a kölcsönszerződés keresettel támadott 4. pont 1. bekezdés - [2] pontban idézett rendelkezéseinek - az érvénytelenségét, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [7] A másodfokú bíróság megítélése szerint - az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben - a felülvizsgálati eljárás tárgyát képező szerződéses kikötés a Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés b) és j) pontja alapján is tisztességtelennek minősül. Kifejtette, a támadott kikötés egyoldalú hatalmasságot biztosít az alperesnek a tekintetben, hogy meghatározza, áll-e fenn tartozása a felperesnek, és mennyi. Emiatt tisztességtelen a kikötés, mert annak alapján a fogyasztó mindenkor tartozását az alperes egyoldalú közlése alapján a közjegyző által kiállított közokirat tanúsítja, illetve aszerint az adós a szerződéskötéskor előre elismeri, hogy a jövőben bármikor fennálló tartozása az alperes saját nyilvántartása alapján megállapítható összeggel azonos. A vitatott kikötés emellett a fogyasztó hátrányára változtatja meg a bizonyítási terhet is, mert az alperest mentesíti az elszámolás végeredménye helyességének igazolása alól. A kérdéses kikötés lényegében az adós „biankó” tartozáselismerő nyilatkozatát rögzíti. A fentiek miatt a támadott szerződési feltétel tisztességtelen, mert a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó hátrányára.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet elsőfokú ítéletet megváltoztató rendelkezésének hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú, a keresetet teljes egészében elutasító ítélet helybenhagyását kérte.
- [9] Állította, a jogerős ítélet sérti az rPtk. 209. §-át, a 209/A.§-át, a Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés b) és j) pontját, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 164. §-át és 369. §-át, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 41. §-át.
- [10] Kifejtette, hogy a Vht. 21. §-a, illetve a hatályos 23/C. §-a, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Közjegyzői tv.) 112. §-a, 136. § (1) bekezdés e) és g) pontjai, illetve 142. §-a alapján a közjegyző a közjegyzői okiratba foglalt kétoldalú szerződést vagy egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot látja el végrehajtási záradékkal a jogszabályban előírt feltételek fennállása esetén, ami jelen ügyben a közjegyzői okiratba foglalt kétoldalú kölcsönszerződést jelenti. Szükséges ezen felül a záradék kibocsátásához az a további feltétel is, ami tipikusan a hitelezői felmondás megtörténtét jelenti. Az adós a perben vizsgált szerződéses feltétellel a felmondásról szóló közjegyzői tanúsítvány felvételét, a közjegyzői eljárás alkalmazását, a tanúsítás formáját fogadta el, nem tett elismerést „bianco összecszerűsége”.
- [11] Hangsúlyozta, hogy az adós nincs elzárva sem a közjegyzői okiratba foglalt kétoldalú okirat záradékolása, sem a közvetlen végrehajtás elrendelése esetén a vitatástól. A perben vizsgált rendelkezés nem változtat a bizonyítás szabályainak alakulásán, eredményeként az alperes nem mentesül valamely - a felpereshez telepített - körülmény bizonyítása alól. A közvetlen végrehajtás elrendelése jogszabályon alapuló lehetőség, illetve hogy mind a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 369. § a)-b) pontjai szerint a végrehajtás megszüntetésére, korlátozására indított perben, mind a Vht. 41. §-a keretében végrehajtás megszüntetése esetén az általános szabályok szerint alakul a bizonyítás kötelezettsége, azon a perbeli kikötés nem eredményez változást.
- [12] Állította, hogy a keresettel támadott szerződéses feltétel az adós részéről az rPtk. 242. §-a szerint nem tartalmaz tartozáselismerő nyilatkozatot.
- [13] A Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjában írt tisztességtelenségi feltétellel összefüggésben rámutatott, hogy a jogszabály nem az adós teljesítése szerződésszerűségének megállapítására, hanem a fogyasztóval szerződő másik fél saját teljesítése szerződésszerűsége megállapítására tartalmaz rendelkezést, amellyel azonosítható tartalma a vizsgált kikötésnek nincs. A felek szerződése a hivatkozott pontban teljesítéssel kapcsolatos kérdéskört nem szabályoz.

- [14] A felülvizsgálati kérelem benyújtásakor még jogi képviselővel rendelkező felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását, illetve az eljárás felfüggesztését kérte az Európai Unió Bírósága (a továbbiakba: EU Bíróság) előtt C-483 /16., C-51/17., C-126/17. és C-34/18. szám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárások befejezéséig.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [15] A Kúria a felperes felülvizsgálati ellenkérelmében írtak alapján először azt vizsgálta, hogy indokolt-e a felülvizsgálati eljárás felfüggesztése a felperes által hivatkozott előzetes döntéshozatali eljárások befejezéséig. A Kúria megállapította, azon túlmenően, hogy a felperes nem jelölte meg, hogy a C-483/16., C-51/17. és C-126/17. számú előzetes döntéshozatali eljárások mennyiben és milyen okból képeznék a jelen per eldöntésének előkérdését, és adnának alapot az rPp. 152. § (2) bekezdése alapján a felfüggesztésre, a C-126/17. számú eljárás még a felperes felülvizsgálati ellenkérelmének előterjesztését megelőzően, a másik kettő pedig időközben befejeződött, így felfüggesztés alapját nem képezhetik.
- [16] A C-34/18. számon folyó előzetes döntéshozatali eljárás tekintetében a Kúria álláspontja a következő: Az rPp. 152. § (2) bekezdése akkor teszi lehetővé - de nem kötelezővé - a tárgyalás felfüggesztését, ha az EU Bíróság határozata az érdemi döntésre kihat. A Kúria megítélése szerint a jelen per tárgyát képező szerződéses rendelkezés tisztességtelenségének megítélésére az EU Bíróság hivatkozott eljárása előreláthatólag nem hathat ki, mivel a perben felmerült jogkérdés a vitatott szerződéses rendelkezés értelmezésével dönthető el az rPtk. 207. § (2) bekezdése alapján.
- [17] A Kúria utal e körben az EU Bíróság C-72/14. és C-197/14. sz., X kontra T. A. van Dijk egyesített ügyekben 2015. szeptember 19-én hozott ítéletében kifejtettekre, amely szerint az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikk harmadik bekezdését akként kell értelmezni, hogy a végső fokon eljáró nemzeti bíróság nem köteles a Bírósághoz fordulni pusztán amiatt, hogy az előtte folyamatban lévőhöz hasonló ügyben és pontosan ugyanabban a kérdéskörben valamely alsóbb szintű nemzeti bíróság előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesztett a Bíróság elé, és nem is köteles megvárni az e kérdésre adott választ (63. pont). A Kúria mindezekre figyelemmel a felperes eljárás felfüggesztése iránti kérelmét elutasította.
- [18] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és megállapította, az a hivatkozott indokok alapján jogszabálysértő.
- [19] A Kúria az EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel tartalmilag, a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó

hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az rPtk. 242. §-ában, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. 206. §-ában, a Vht. 21. §-ában, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 111. § (1) bekezdésében, illetve a Korm. rendelet 1. § (1) bek. i) és j) pontjaiban írtakra. Az itt kifejtett jogi álláspontot a BH2018.146. számon közzétett döntésében további érvekkel egészítette ki. Mindezekre tekintettel a Kúria úgy ítélte, hogy a perbeli szerződéses rendelkezés a bizonyítási terhet nem fordította meg.

- [20] A jogerős ítélet a perbeli szerződéses rendelkezést a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontjába ütközően is tisztességtelennek találta, mert az kizárólagosan az alperest jogosítja fel a felperes teljesítése szerződésszerűségének megítélésére. A Kúria az előző pontban hivatkozott BH2018.146. számon közzétett határozatában már ebben a kérdésben is állást foglalt, amelyet az ott kifejtett indokokra utalással jelen ügyben is fenntart. Annak lényege szerint az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet arra jogosítja fel, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz az alperest a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem érinti (nem vonja el) a felperes kötelmi jogát arra, hogy az alperes szolgáltatásának megfelelőségét megítélje és minősítse (rPtk. 283. §), így a kölcsönszerződés 4. pontja felülvizsgálat tárgyát képező rendelkezésének tisztességtelensége ezen a címen sem állapítható meg.
- [21] A Kúria a hivatkozott a BH2018.146. számon közzétett határozatában azt is kifejtette, hogy a perbelihez hasonló tartalmú szerződéses rendelkezés a felperes jogi helyzetét nem érinti, azt nem teszi hátrányosabbá. A szerződéses kikötés tisztességtelensége megállapításának az rPtk. 209. § (1) bekezdésében írt feltétele erre figyelemmel nem valósult meg, mivel az alperes a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit nem határozta meg a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára.
- [22] A kifejtettek értelmében az ítélőtábla az rPtk. 209. § (1) bekezdése, illetve a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjának téves alkalmazásával állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés 4. pontjának rendelkezései tisztességtelenek.
- [23] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati

kérelemmel támadott rendelkezését az rPp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítéletet e részében is helybenhagyta.

Záró rész

- [24] A Kúria döntése alapján az első-, másodfokú és a felülvizsgálati eljárásban is pervesztes felperes - az elsőfokú ítéletben foglalt perköltségen felül - az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes - 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdései alapján megállapított - ügyvédi munkadíjból és az általa lerótt 70.000 Ft felülvizsgálati eljárási illetékből álló másodfokú és felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei megfizetésére.
- [25] Az ítélet ellen a felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [26] A Kúria a döntését tárgyláson hozta meg.

Budapest, 2019. április 16.

. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István sk.
előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró